

Metodická kazuistika k expertnímu setkání

I. Popis výchozí situace, zdůvodnění potřeby

A. POPIS VÝCHOZÍ SITUACE

Klient začal s organizací IQ Roma servis, z.s. spolupracovat na konci května 2018, více jak rok poté, co se s rodinou přestěhoval do Brna z okresního města JMK. Po několikaměsíčním bydlení rodiny v tragických podmínkách brněnských ubytoven, uspěl se svou žádostí a přestěhoval se do bytu s potřebou komplexní sociální podpory. Klient nejprve začal spolupracovat s rodinnou asistentkou služby SAS pro rodiny s dětmi a právníkem organizace a po vyhodnocení vzrůstajících potřeb klienta, byla do rodiny zapojena také klíčová pracovnice těžké služby, všichni tři z programu Pro rodiny IQRS. Domácnost klienta tvořila v této době klientova těhotná partnerka, syn z předchozího vztahu (15 let) a společné děti; dcera (5 let) a dva synové (2 roky a půl roku). Mladší společná dcera (4 roky) byla rozhodnutím soudu svěřena do péče babičky (matky partnerky) hned po svém narození. Rodinu, vzhledem k nařízenému soudnímu dohledu nad výchovou nezletilých, nově převzal OSPOD v Brně (sociální pracovnice a kurátorka pro mládež) a vzhledem k probačnímu dohledu nad nejstarším synem také Probační a mediační služba, Brno. Dále byla rodina, v souvislosti s bydlením v bytě s potřebou komplexní sociální podpory, v kontaktu s Odborem sociální péče magistrátu města Brna.

Důvodem pro svolání expertního setkání k případu této rodiny byl vývoj situace v průběhu 10 měsíců následujících po začátku spolupráce s klientem. V rodině došlo během těchto měsíců k několika zásadním změnám a kritickým momentům. Zásadními přelomy vyžadujícími celkovou revizi spolupráce (s OSPOD i se službou SASrd) se staly situace dvě; omezení rodičovské odpovědnosti partnerky klienta a to v plném rozsahu (listopad 2018) a narození společného syna (koncem února 2019) a jeho následnému odebrání z rodiny do přechodné pěstounské péče. K rozhodnutí svolat expertní setkání došlo po poradách programu Pro rodiny IQRS v průběhu března, realizováno bylo začátkem dubna 2019.

V první fázi spolupráce byly obě pracovnice IQRS s rodinou v kontaktu zhruba jednou týdně, často docházelo k setkání v domácnosti klienta, témata spolupráce do značné míry určovaly vytvořené Individuální plány ochrany dítěte (IPOD), které byly s oběma pracovnicemi OSPOD vytvořeny pro všechny děti v domácnosti na první koordinační schůzce (OSPOD, klient a SASrd) na počátku školního roku. Týkaly se zejména zajištění řádné lékařské péče dětí, včetně zařízení dvou ortopedických operací u dvou mladších dětí, a zajištění pravidelné předškolní a školní docházky

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.czIČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300**Pobočka Břeclav:**Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz**Pobočka Vyškov:**nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

dcery a nejstaršího syna. V případě nejstaršího syna probíhala spolupráce též s PMS Brno při plnění uložených výchovných opatřeních (společensky prospěšná činnost, účast v preventivním programu pro nezletilé). Nejvíce kritickým se ukázalo zajištění odpovídající lékařské péče a přístup ke zdraví celkově. Klient upřednostňoval zakázky týkající se jiných témat (finanční záležitosti, návrat mladší dcery zpět do jeho péče). Po opětovných pokusech pomoci klientovi děti zaregistrovat u vhodného pediatra (incl. zajištění předoperačních vyšetření), přestal klient na těchto zakázkách spolupracovat téměř úplně. Oběma pracovnícím IQRS podával matoucí či zcela smyšlené informace o realizovaných návštěvách, novém pediatrovi, či setrvání u stávajícího, různých termínech operací, již dojednaném rehabilitačním pobytu obou dětí, či návštěvách své těhotné partnerky u gynekologa. Díky pravidelnému kontaktu obou pracovníc s rodinou začala být také oběma pracovnícím stále více zřejmá míra mentálního omezení partnerky klienta (střední pásmo mentální retardace) a to bohužel i ve směru k zajištění základní péče o zdraví dětí. Ve dvou případech pak po opakovaném neúspěšném upozorňování klienta i jeho partnerky byla nutná intervence u OSPOD po opakované hospitalizaci nejmladšího syna v důsledku nedodržování lékařem nařízených dietetických opatření a dlouhodobé nedůslednosti v zavádění jeho příkrmů. K míře mentálního postižení partnerky klient sám sdělil, že se v listopadu bude konat soudní jednání o omezení svéprávnosti jeho partnerky, které on sám před časem inicioval (omezení svéprávnosti partnerky k právním a finančním úkonům), aby tak rodinu nedostávala nevýhodnými smlouvami do větších finančních obtíží. Posledním rizikovým momentem v této první fázi (po kterém nastala první revize spolupráce a vyhodnocení IPOD s OSPODem), bylo sdělení klienta, že několikrát zkolaboval se srdcem, jeho stav je závažný a měl by se léčit, ale protože “nesnáší doktory”, odmítá léčbu absolvovat.

Naplánované vyhodnocení IPOD na OSPOD v únoru 2019 (OSPOD, klient, SASrd) přineslo pro další spolupráci zásadní informaci o rozsáhlém omezení svéprávnosti partnerky klienta, včetně rodičovské odpovědnosti a ustanovení klienta jejím opatrovníkem. S klientem na této schůzce i následně vícekrát během pokračující spolupráce, byly řešeny jeho povinnosti, co by opatrovníka vůči opatrovance a také zodpovědnosti, které by nadále partnerka klienta neměla sama vykonávat (návštěvy dětí u lékaře, komunikace úředních záležitostí v MŠ). Na této schůzce byl rovněž do revidovaných IPOD přidán krizový plán pro případ dlouhodobější hospitalizace klienta. Nejzávažnějším tématem ovšem bylo zjištění, že klient k operaci dětí nezařídil téměř nic nebo domluvené věci nedokončil, nebyl dosud stanoven termín operací, děti byly u stávajícího pediatra, chyběly některé preventivní prohlídky a posléze se ukázalo, že ani následná rehabilitační péče není domluvena, klient pouze sdělil, že údajně vše zařizuje operatér dětí přes Dětskou nemocnici v Brně, což se však ukázalo jako nepravdivé. Klient byl důrazně OSPODem vyzván, aby operaci neprodleně zařídil tak, aby souběh operace a následné péče o děti v domácnosti co nejméně kolidoval s termínem porodu klientovy partnerky. Na této schůzce se rovněž klient vymezil proti spolupráci s pracovnícemi IQRS, sdělil, že si nepřeje pravidelné návštěvy v domácnosti, na přímý dotaz však sdělil, že spolupráci ukončovat nechce.

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

www.iqrs.cz | gendalos.cz | amarorecords.cz

JSME NOSITELI OCENĚNÍ SPOLEHLIVÁ VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÁ ORGANIZACE.

V následujících měsících byla spolupráce s klientem již silně poznamenána nedůvěrou klienta k oběma pracovnícím, došlo k další stížnosti na poskytovanou službu SAS, opět však bez vůle k ukončení spolupráce na základě klientova přání. Naopak ze strany partnerky klienta došlo k většímu napojení a projevům důvěry zejména k rodinné asistenci, které však bohužel přinesly nové alarmující informace o nerovném postavení partnerů, zneužívání postavení opatrovníka vůči svěřené osobě, jejímu nadměrnému přetěžování pracemi a úkoly v domácnosti, rostlo také podezření na domácí násilí vůči partnerce klienta ze strany klienta a patrně také staršího syna z předchozího vztahu.

Komplikovaný souběh opatrovnictví klienta ke své partnerce na jedné straně a zároveň jeho status jediného zákonného zástupce společných dětí na straně druhé, v kombinaci s nedostatkem relevantních informací, byl námětem dvou klientských porad Programu Pro rodiny IQ Roma servisu a mnoha četných porad klíčové pracovnice, rodinné asistentky a právníka organizace. Výstupem těchto porad byl názor, že je nutné svolat setkání odborníků, které, mimo jiné, vyjasní diskutabilní soudní rozhodnutí, na základě kterého byl opatrovníkem klientovy partnerky ustanoven klient. Diskutovala se zejména účast klienta na tomto setkání a po důkladném zvážení rizik ve směru k dětem i partnerce klienta, bylo rozhodnuto svolat toto setkání bez jeho účasti a vědomí. Klient v této době naopak požadoval urgentní podání návrhu na soud, který by jeho partnerce rodičovskou zodpovědnost vrátil, stále usiloval o podání návrhu o svěření mladší dcery do své péče a podle zpráv, které pracovnícím podával, se obracel na “svého” právníka nebo na ombudsmana. Dílčím úspěchem spolupráce bylo v tomto období zajištění nového termínu operací obou dětí, zjištění celkového rozsahu omezení dětí v pooperační péči v domácnosti (sádrové obvazy na šest a čtyři týdny, operace druhé končetiny dcery a následné čtyři týdny sádrové obvazy) a kontakt na Dětskou léčebnu pohybových poruch. Současně se s partnerkou klienta spolupracovalo na zařízení všeho potřebného pro nový přírůstek do rodiny. Obě pracovnice IQRS v této době, s respektem ke klientově přání, omezily docházení do klientovy rodiny, klient preferoval většinu schůzek v organizaci. Spolupráce se tak omezila na řešení akutních potíží a zakázky klienta opět více sledovaly finanční záležitosti či podporu při řešení závažných výchovných problémů nejstaršího syna.

Následný překotný porod partnerky klienta (konec února 2019) a komplikace s ním spojené, bohužel ještě více poukázaly na nedostatečnou péči klienta nejen o potřeby svých dětí, ale zejména o potřeby své partnerky v životně důležitých okamžicích (nezajištění porodnice, nerespektování klidového režimu šestinedělí, zdravotní stav a hygiena partnerky, vyřízení právních úkonů v případě určení otcovství etc.). Krize kolem porodu vyvrcholila po třech týdnech, kdy se klient s partnerkou, po opakovaném připomínání, dostavili na povinnou preventivní prohlídku s novorozeným synem a na předoperační vyšetření dcery a mladšího syna. Zásahem ošetřující pediatričky byl novorozený syn ihned hospitalizován z důvodu podvýživy a zanedbání hygieny a dcera z důvodu dlouhodobě neléčené kožní infekce, způsobené zavšivením. U mladšího syna byl shledán tentýž kožní a infekční

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511

Reg MV ČR:

č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R

č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav

tel.: 519 324 849

email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A

682 01 Vyškov

tel. 1: 774 898 817

tel. 2: 774 224 509

problém, jeho potíže však naštěstí hospitalizaci nevyžadovaly. Po oznámení celé věci OSPOD klientem ve spolupráci s pracovníci IQRS, došlo krátce po této události k sociálnímu šetření v domácnosti klienta za přítomnosti nově také referentky náhradní rodinné péče Odboru sociální péče MMB. Sociální šetření prokázalo nezbytnost zlepšení hygienických podmínek u dětí i partnerky klienta a klientovi bylo doporučeno na této věci spolupracovat více s oběma pracovníci IQRS, zejména rodinné asistentky s partnerkou klienta. Vzhledem k opětovnému odložení termínů operace dětí (kvůli výše zmíněné hospitalizaci), bylo dále nutné zajistit nové termíny včetně předoperačních vyšetření a začít řešit odklad školní docházky pro starší dceru vzhledem k nutné době rehabilitace. Klientovi bylo pracovníci OSPOD oznámeno podání návrhu na soudní dohled nad výchovou nezletilých a uložena výchovná opatření pro nejstaršího syna, který byl v té době umístěn v diagnostickém ústavu a měl být převezen do výchovného ústavu.

Klient celou situaci (hospitalizace dětí a následné sociální šetření) od počátku bagatelizoval, odmítal přijmout zodpovědnost za situaci v rodině, setrval v přesvědčení, že děti byly hospitalizovány, protože měli vší, za což on však nemůže a vícekrát zmínil variantu, že se s celou rodinou přestěhuje někam, kde by za ním "sociálka" nemohla. Ve vztahu k oběma pracovníci došlo k dalšímu zhoršení komunikace, klient dohodnuté schůzky rušil, v avizované časy nebyl k zastížení, zabraňoval styku své partnerky s oběma pracovníci. Ke konfliktu a další stížnosti na poskytování služby SASrd došlo při uložení předběžného opatření, kterým byl novorozený syn odevzdán do dočasné pěstounské péče, zhruba týden po jeho hospitalizaci. Klient obvinil obě pracovníce, že se tak stalo jejich neschopností, vícekrát padlo osočení, že od té doby, co s organizací začal spolupracovat se jemu i jeho rodině daří hůře než předtím. Eskalace emocí během předávání novorozeného syna do pěstounské péče se negativním způsobem podepsala též na vztahu obou partnerů a podezření na domácí násilí vůči partnerce klienta dosáhlo u obou pracovníci IQRS maxima, což iniciovalo jejich konzultaci v organizaci, která se domácím násilím zabývá. Tato organizace byla zároveň oslovena s žádostí o účast na následném expertním setkání.

K expertnímu setkání došlo v dubnu 2019, krátce po těchto událostech. Nejcitelnějšími opatřeními, která z tohoto setkání vzešla, se staly podněty na Městský soud ke změně osoby opatrovníka partnerky klienta, který podala organizace IQ Roma servis a Návrh na výchovné opatření formou soudního dohledu nad rodinou klienta, kterou podal OSPOD. Po oznámení této skutečnosti klientovi, došlo z jeho strany k okamžitému ukončení spolupráce s organizací IQ Roma servis.

B. ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

Z výše uvedeného popisu výchozí situace v rodině je patrné, že největším problémem spolupráce s klientem, byl nedostatek relevantních informací ve vysoce rizikových situacích, a to od počátku

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

spolupráce a u většiny zapojených odborníků. Orgán sociálně právní ochrany dětí v Brně nepracoval s celým spisem, získával pouze jeho části z okresního města, kde klient předtím bydlel, služba SAS pro rodiny s dětmi zase pracovala pouze s informacemi poskytnutých klientem, které se často ukázaly jako neúplné či přímo smyšlené. Soudní řízení ve věci zbavení rodičovské odpovědnosti partnerky klienta probíhalo též v tomto okresním městě a míra budoucích omezení nebyla ani OSPOD v Brně ani pracovnícím SASrd známá až do odeslání spisu do Brna v průběhu ledna, i.e. dva měsíce po nabytí jeho právní moci. Samotné rozhodnutí soudu, zejména jmenování klienta partnerčíným opatrovníkem, přineslo velmi mnoho nejasností a nejistot v přístupu ke skutečnostem, které již nastaly, ale podle nového občanského zákoníku (Díl 3 Zákonné zastoupení a opatrovnictví, zákona č.89/2012 Sb.) k nim dojít nemělo či jsou nepřijatelné (e.g. těhotenství partnerky klienta vs. pozice partnera jako opatrovníka, určení otcovství novorozence dítěte). Situaci nepomohlo ani údajné napojení vícero právních služeb (právník IQRS, právník DAS, ombudsman). K nutnosti začít se v celé situaci alespoň částečně orientovat přispělo v neposlední řadě i postupné zhoršování vztahů obou pracovníc IQRS s klientem a jeho nespolečnou prací ve věcech, které si sám nepřál řešit (zdravotní péče o děti, zdravotní a duševní stav partnerky).

Dalším problémem, které mělo expertní setkání vyřešit či minimálně ošetřit, byla ochrana partnerky klienta. Přímým stykem s rodinou a domácností se postupně oběma pracovníc IQRS objasňoval rozsah povinností a úkolů, které partnerka v domácnosti měla na starost, a na které bohužel neměla v řadě případů mentální kapacitu (bezlaktózová dieta nařazená lékařem, systém příkrmů, zdravá strava, dodržování základních hygienických podmínek). Stále více rostlo podezření na zneužívání výrazně nerovného postavení klienta ke své partnerce (posléze v režimu opatrovníka vůči své opatrovnici) ve věcech jejích potřeb, přání a zájmů, zanedbání a podceňování jejího zdravotního stavu, zejména ve vyšším stupni jejího těhotenství a v době šestinedělí (podepsání reversu za partnerku z porodnice, její okamžitá a plná zapojení do chodu domácnosti, nerespektování sexuální zdrženlivosti v poporodní době etc.). V posledních měsících spolupráce pak přibývaly důkazy o domácím násilí vůči partnerce klienta ze strany klienta a patrně také i jeho nejstaršího syna z dřívějšího vztahu. Nejasnosti a komplikace, které mělo expertní setkání vyřešit, se týkaly zejména určení kompetentního orgánu, který by ochranu a bezpečí partnerky klienta, vzhledem k jejímu omezení, měl zajistit a zda a za jakých podmínek by bylo možné s partnerkou klienta spolupracovat bez vědomí a souhlasu jejího partnera a opatrovníka v jedné osobě (např. s neziskovou organizací zabývající se domácím násilím).

Cíl – úkol expertního setkání:

Nejdůležitějším úkolem expertního setkání bylo **1)** stanovit a shodnout se na strategii, co v dané situaci dělat. **2)** Jak zajistit řádnou péči o zdraví a výchovu dětí a **3)** jakou roli v ní může nebo naopak nemůže hrát partnerka klienta. **4)** Jak zajistit její bezpečí a naplňování jejích práv. **5)** Jak celkově uchopit rozhodnutí soudu, který určil klienta opatrovníkem své partnerky, se kterou má 5 dětí,

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

jejichž jediným zákonným zástupcem je on sám, čímž jej *de facto* pasoval do role „absolutního pána“ nad situací v rodině a v domácnosti, včetně financí a právních úkonů týkajících se dětí a jí. **6)** Jak zajistit v neposlední řadě i naplnění práva partnerky klienta mít, či nemít další děti, odejít od partnera, či celkově projevít nesouhlas s názorem partnera/opatrovníka.

II. teoretická / odborná východiska

Vzhledem k velmi širokému a volnému pojetí konceptu expertního setkání (či expertní skupiny), nedostatku teoretických zdrojů pro oblast expertních setkání v sociální sféře a naléhavosti případu se expertní setkání organizovalo do určité míry jako **případová konference bez přítomnosti rodiny**. Rodina klienta naplňovala téměř veškeré **důvody**, pro které se případové konference organizují; nutnost **a)** vyhodnotit situaci v rodině vykazující vysokou míru ohrožení dětí, **b)** získat více úhlů pohledu na případ, **c)** koordinovat jednotný postup, jak zajistit bezpečí dětí a **d)** rozdělit zodpovědnosti.

Vyloučení klienta a jeho rodiny z účasti na expertním setkání:

K tomuto rozhodnutí došlo po poradě do případu zapojených pracovníků a pracovníka (klíčová pracovníce, rodinná asistentka, právník) a vedoucí Programu Pro rodiny IQ Roma servis se souhlasem obou pracovníků OSPOD (sociální pracovníce, kurátorka pro mládež). Bylo všemi stranami shledáno **a)** bezpečnostní riziko ve směru k partnerce klienta včetně **b)** rizika její manipulace, **c)** bezpečnostní riziko pro pracovníce IQRS i OSPOD (klient v jiném případě napadl pracovníci OSPOD během soudního řízení), **d)** riziko, že se klient pokusí setkání zamezit či svou přítomností znemožní diskusi a hledání optimálního řešení pro děti a partnerku a v neposlední řadě též **e)** riziko, že klient splní svou „hrozbu“ a impulzivním odstěhováním prodlouží celý proces převzetí svých zodpovědností opatrovníka včetně případného dalšího odložení operace dětí. Po interní poradě Programu Pro rodiny bylo rozhodnuto, sdělit klientovi uspořádání expertního setkání po jeho proběhnutí se závěrem, ke kterému expertní skupina dojde.

Okruh odborníků:

Rozhodování o možných odbornících a odbornicích sledovalo (kromě základní potřeby se v případě zorientovat) tři **okruhy témat**, které bylo nutno odborně ošetřit: **a)** právní kontext problematického opatrovnictví klienta ke své partnerce, **b)** ochrana a zajištění bezpečí dětí a partnerky klienta **c)** rozdělení kompetencí (OSPOD, NRP, služba SASrd) a jejich koordinace.

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

III. popis postupu & vývoje opatření, zdrojů pro realizaci v praxi

Expertní setkání organizovala a připravovala skupinka programu Pro rodiny (klíčová pracovnice, rodinná asistentka, právník) za metodického dohledu vedoucí programu a po projednání na poradě vedení organizace. Přípravná skupina postupně oslovovala další odborníky a odbornice a synchronizovala jejich časové možnosti, zajišťovala facilitaci, prostor, zapisovatele. **Kontaktní osobou a svolavatelkou** se stala klíčová pracovnice rodiny. Role, které lze jinak rozlišovat u případových konferencí tak do jisté míry splynuly či byly sdílené (iniciátor - svolavatel - organizátor, organizátor - administrátor).

Plánování a organizace expertního setkání bylo od počátku realizováno s vědomím, souhlasem a účastí sociálních pracovníků do případu zapojených institucí; **sociální pracovnice a kurátorka pro mládež OSPOD** (Odbor sociálních věcí a zdravotnictví ÚMČ Brno-sever) a v průběhu plánování (březen 2019) také nově sociální **pracovnice referátu náhradní rodinné péče** (Odbor sociální péče magistrát města Brna).

Pro posílení právní argumentace ve věci rozdělení kompetencí zapojených úřadů a sociální služby poskytované neziskovou nestátní organizací byla úspěšně oslovena **Kancelář veřejného ochránce práv** (vedoucí Odboru rodiny, zdravotnictví a práce a vedoucí Odboru ochrany práv osob se zdravotním postižením). Poradenství ve věcech domácího násilí přislíbily dvě **pracovnice organizace a intervenčního centra, zabývající se domácím násilím** (sociální pracovnice, metodička sociálních služeb). K ochraně práv a zájmů partnerky klienta byla rovněž úspěšně kontaktována **sociální pracovnice organizace podporující lidi s mentálním postižením**.

IV. výsledky & přenositelnost

Díky upřímné snaze a vůli všech zapojených odborníků a odborníků státních úřadů i neziskového sektoru nalézt řešení a současně díky profesionálnímu vedení tohoto setkání zkušenou facilitátorkou byla výsledkem expertního setkání konkrétní opatření, většina kterých byla po diskusi odsouhlasena jednomyslně. Tato opatření byla projednávána ve snaze ponechat co největší prostor pro zachování celistvosti rodiny a zároveň dostatečně ochránit práva a zájmy všech jejich členů. Zároveň byl zájem na aktivním “zapojení” klienta do procesu sanace rodiny v kooperaci s OSPOD, NRP a službou SASrd.

Navržená a odsouhlasená opatření:

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

- **Návrh na změnu opatrovníka nebo Návrh na dohled nad výkonem opatrovnictví** v případě klienta a jeho partnerky, který by podala po schválení organizace IQ Roma servis v co nejkratší době, jako subjekt nejvíce kompetentní (legislativní limity SPOD) a s případem nejvíce seznámený. K návrhu by se připojily ve stejné době svým vyjádřením soudu i OSPOD a referát NRP.
- OSPOD by po procesu schválení podal **Návrh na výchovné opatření** (pro dceru a oba mladší syny v rodině) formou soudního dohledu pro následující měsíc až měsíc a půl, v rodině by byla **dále zapojena služba SASrd** (stávající či jiné NNO), která by spolupracovala s rodinou na zlepšení situace (hygiena, lékařská péče, předškolní docházka). V případě jejího nezlepšení by byly děti **předběžným opatřením** umístěny vhodného zařízení (zdravotnické zařízení viz níže).
- OSPOD zajistí **dohled nad realizací operací obou dětí**, v případě nesoučinnosti klienta budou děti umístěny do zdravotnického zařízení, kde mohou být až tři měsíce do rozhodnutí o jejich následné péči případně u pěstounů na přechodnou dobu.
- V případě novorozence syna bude OSPODem zváženo **podání Návrhu na omezení rodičovské odpovědnosti**.

Faktory ovlivňující naplnění cílů expertního setkání:

K naplnění cílů a konkrétním reálným výstupům takto organizovaného setkání přispělo více faktorů, z nichž lze uvést primárně **1)** bezproblémová komunikace SASrd s OSPOD ve věci uspořádání expertního setkání s odborníky a jeho aktivní účast. Zásadní byla **2)** účast obou pracovníků kanceláře Veřejného ochránce práv nejen v otázkách, které padaly ve věci interpretace statutu opatrovníka versus partnera k jeho opatrovance versus partnerce a matce dětí, ale též v nejistotě kolem kompetencí OSPOD a SASrd ve věcech ne / týkajících se sociálně právní ochrany dětí. **3)** Sociální pracovníce organizace a Intervenčního centra zabývající se domácím násilím a pracovníce společnosti podporující lidi s mentálním postižením pak v průběhu setkání korigovaly navrhovaná opatření a poskytly velmi cenné náměty pro jejich aplikaci v praxi. Úspěchu expertního setkání logicky přispěla i velmi vysoká míra počáteční dezorientace všech do rodiny zapojených pracovníků v Brně, která tak motivovala ve stále krizovější situaci dětí a rostoucímu počtu zapojených subjektů k co nejjasnějšímu a nejrychlejšímu nalezení řešení.

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

Organizace a facilitace expertních setkání

I. Základní principy

Zapojení klienta do případu, např. formou případové, interaktivní či rodinné konference, je ve většině případů důležité pro úspěšné řešení rizikové či problémové situace. V kontextu sociálně právní ochrany dětí by tak účast dítě a jeho rodiny na řešení měla být hlavním principem. V některých případech však může dojít k tomu, že je v případě dítěte zapojeno více odborníků, nedochází k efektivní výměně informací. Může se také stát, že ani samotní odborníci si nejsou jistí dalším postupem. V takovém případě může expertní setkání odborníků bez přítomnosti dítěte a jeho rodiny pomoci případ řešit efektivněji.

Základním principem expertního setkání je potřeba sjednocení informací odborníků zapojených do případu a získání informací o tom, jak v případě dále postupovat. Na setkání se tedy v žádném případě neplánují kroky, které má rodina udělat.

Expertní setkání je vhodné využít v těch případech, kde případová konference není možná z těchto důvodů:

- Klient nespolupracuje či se dlouhodobě projevuje agresivně/ohrožujícím způsobem (např. v důsledku psychiatrického onemocnění, zneužívání návykových látek)
- V rodině je přítomno akutní domácí násilí a případová konference by mohla vést k ohrožení členů rodiny
- Akutní krizová situace v rodině, která vyžaduje rychlé řešení a koordinaci odborníků
- Nejsou jasné kompetence zapojených odborníků; v případě je zapojeno velké množství různých odborníků
- Existují nejasnosti ohledně dalších postupů odborníků (např. není jasné, jaké má rozhodnutí soudu dopady na rodinné uspořádání)

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511

Reg MV ČR:

č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R

č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav

tel.: 519 324 849

email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A

682 01 Vyškov

tel. 1: 774 898 817

tel. 2: 774 224 509

II. Příprava expertního setkání

Stejně jako u jiných typů setkání i zde je důležitá organizace a příprava účastníků expertního setkání. Úkolem organizátora je zejména zajistit, aby na setkání byli přítomni všichni odborníci, kterých se případ týká nebo kteří mohou k danému tématu poskytnout svou expertízu, a aby všichni znali cíl a účel setkání.

Příprava typicky začíná schůzkou se svolavatelem, nejčastěji pracovníci OSPOD. Na této schůzce se organizátor zaměřuje zejména na to, zda v daném případě opravdu nelze využít participativních nástrojů sociálně právní ochrany. Dále zjišťuje základní popis clientského případu a možná rizika. S pracovníci probere možný seznam účastníků a přebere si na ně kontakty, pokud je to možné. U účastníků je potřeba zvážit zejména jejich přínos pro setkání – zda jsou s případem nějak spojeni či zda mohou ostatním účastníkům poskytnout informace přispívající k plánování dalšího postupu. Organizátor všechny účastníky seznámí s průběhem a tématem setkání a předpokládanou délkou (osvědčuje se počítat spíše s delší časovou dotací, cca 3 hodiny).

Na základě domluvy se všemi účastníky, včetně facilitátora a zapisovatele, organizátor naplánuje vhodné datum a místo setkání. Všem účastníkům následně zašle pozvánku, kde je uvedeno místo, datum a čas setkání a jména všech účastníků, včetně facilitátora a zapisovatele.

V průběhu přípravy oslovuje organizátor či administrátor možné facilitátory a zapisovatele.

III. Průběh setkání

Setkání začíná facilitátor představením jednotlivých účastníků a oblastí jejich expertízy, tématu setkání a pravidel setkání. Zároveň se ujistí, že všichni účastníci počítají s účastí po celou plánovanou dobu setkání.

Následně představí svolavatel (nejčastěji OSPOD) situaci s důrazem na problematické oblasti. Ostatní účastníci doplňují svoje informace – probíhá fáze mapování případu.

Následně se hledá řešení a začíná vznikat plán toho, co je potřeba zajistit do budoucna a kdo a do kdy to má zajistit.

V poslední fázi dochází ke shrnutí a je zde prostor pro doplnění dalších informací či podnětů, které je potřeba dále řešit.

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

Vize IQ Roma servis, z.s.:

Chceme svět, ve kterém budou existovat živé a přátelské vztahy mezi Romy a majoritními obyvateli — svět, ve kterém budou Romové přirozeně zastávat důstojné společenské role s respektem ke své kultuře a národnosti.

Poslání IQ Roma servis, z.s.:

Být prostředníkem, který podporuje možnosti, příležitosti a odhodlání Romů na cestě jejich růstu a společenského uplatnění a chránit jejich práva a důstojnost v rámci společnosti.

Během zápisu vzniká zápis. Ten je následně dle domluvy s účastníky během několika dnů rozeslán všem účastníkům, skrze organizátora.

IQ Roma servis, z.s.

Sídlo organizace:

Vranovská 846/45, 614 00 Brno
tel. +420 543 213 310
email: iqrs@iqrs.cz

IČ: 65341511
Reg MV ČR:
č.j.: II/s-OVS/1-33 944/97-R
č. účtu: 189104187/0300

Pobočka Břeclav:

Tř. 1. Máje 39, 691 41 Břeclav
tel.: 519 324 849
email: breclav@iqrs.cz

Pobočka Vyškov:

nám. Československé armády 1/2A
682 01 Vyškov
tel. 1: 774 898 817
tel. 2: 774 224 509

www.iqrs.cz | gendalos.cz | amarorecords.cz

JSME NOSITELI OCENĚNÍ SPOLEHLIVÁ VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÁ ORGANIZACE.

